

RAQAMLI TA'LIM MUHITI SHAROITIDA O'QITUVCHINING METODIK KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI

Dustboboyev Aziz Azamatovich

O'zbekiston Davlat Jahon tillari

universiteti akademik litseyi katta o'qituvchisi

E-mail: azizdustboboev85@gmail.com

Annotatsiya : Mazkur tezisda raqamli ta'lim muhiti sharoitida o'qituvchining metodik kompetensiyasini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilingan. O'qituvchining metodik kompetensiyasi zamonaviy raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga samarali integratsiya qilish, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilar faoliyatini motivatsion boshqarish imkonini beradi. Shuningdek, tezisda o'qituvchilarning raqamli savodxonligini rivojlantirish, uzluksiz kasbiy o'sish va metodik qo'llab-quvvatlash tizimining ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim muhiti, metodik kompetensiya, o'qituvchi, raqamli pedagogika, kasbiy rivojlanish.

Raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim tizimida yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Ayniqsa, o'qituvchining metodik kompetensiyasi – ya'ni, o'quv jarayonini rejalashtirish, tashkil etish va tahlil qilishda zamonaviy raqamli vositalardan foydalanish qobiliyati – bugungi kunda eng muhim kasbiy sifatlardan biri hisoblanadi (Kozma, 2018).

Metodik kompetensiya nafaqat o'qituvchining nazariy bilimlarini, balki amaliy faoliyatdagi moslashuvchanlik, innovatsion fikrlash va raqamli platformalarda samarali muloqot qilish ko'nikmalarini ham qamrab oladi (Trilling & Fadel, 2009). Raqamli ta'lim muhiti o'qituvchidan yangi didaktik yondashuvlarni talab qiladi — masalan, masofaviy ta'limda interaktiv dars modellarini qo'llash, elektron resurslar yaratish va tahlil qilish (Redecker, 2020).

O'zbekiston Respublikasida raqamli ta'lim siyosati “Raqamli O'zbekiston – 2030” dasturi doirasida shakllanib, pedagogik ta'limda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish strategik yo'nalish sifatida belgilangan (O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, 2020). Shu nuqtai nazardan, o'qituvchilarning raqamli metodik kompetensiyasini rivojlantirish quyidagi omillar bilan chambarchas bog'liq:

Raqamli texnologiyalarni o'zlashtirish – o'qituvchilar uchun raqamli platformalardan foydalanish bo'yicha muntazam malaka oshirish kurslari tashkil etilishi lozim.

O'quv-metodik ta'minot – raqamli ta'lim vositalariga mos metodik tavsiyalar va qo'llanmalar ishlab chiqilishi zarur.

Innovatsion ta'lim muhiti – maktab va oliy ta'lim muassasalarida raqamli laboratoriyalar, virtual sinflar, LMS tizimlari faol ishlatilishi kerak (Anderson, 2019).

Metodik kompetensiyani rivojlantirishning muhim sharti – bu o'qituvchilarning o'z-o'zini rivojlantirish motivatsiyasidir. Zamonaviy raqamli ta'lim sharoitida o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'rganish jarayonining fasilitatori sifatida faoliyat yuritadi (Laurillard, 2012).

Shunday qilib, raqamli ta'lim muhiti o'qituvchilardan yangi pedagogik tafakkur, ijodkorlik va texnologik moslashuvchanlikni talab etadi. O'qituvchining metodik kompetensiyasi raqamli resurslardan foydalanish orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini va o'quv jarayonining interaktivligini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Raqamli kompetensiya va metodik mahoratning uyg'unligi o'qituvchiga nafaqat bilim berish, balki o'quvchilar bilan interaktiv muloqot o'rnatish, ularning individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda ta'limni shaxsga yo'naltirilgan tarzda tashkil etish imkonini beradi. Shu boisdan ham o'qituvchilarning raqamli metodik kompetensiyasini oshirish – ularning kasbiy faoliyatida doimiy rivojlanishning ajralmas qismi sifatida qaralishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim muhiti o'qituvchining yangi pedagogik identifikatsiyasini shakllantirmoqda. Bu esa metodik kompetensiyaning faqat kasbiy malaka emas, balki doimiy o'suvchi, refleksiv va ijodiy jarayon ekanini anglatadi. Shu yo'nalishda olib boriladigan tizimli islohotlar va ilmiy-metodik tadqiqotlar mamlakat ta'lim tizimini global raqobat maydonida mustahkam o'ringa ega bo'lishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Anderson, T. The Theory and Practice of Online Learning. – Edmonton: Athabasca University Press, 2019. – 370 p.
2. Kozma, R. B. Technology, Innovation, and Educational Change: A Global Perspective. – Eugene, OR: ISTE Publications, 2018. – 345 p.
3. Laurillard, D. Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology. – New York: Routledge, 2012. – 272 p.
4. Redecker, C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. – 80 p.
5. Trilling, B., & Fadel, C. 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. – San Francisco: Jossey-Bass, 2009. – 256 p.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. "Raqamli O'zbekiston – 2030" dasturi. – Toshkent: VMQ, 2020.